

PODUČAVANJE NAJVAŽNIJIM PITANJIMA

Autor:

šejh Ahmed bin Hamūd el-Hālidī

SADRŽAJ:

Predgovor knjizi.....	12
Poglavlje o konstataciji tewhīda i objašnjenju njegovih vrsta.....	14
Poglavlje o obaveznosti kufra u tāgūta i objašnjavanju njegovog značenja.....	20
Poglavlje o objašnjenju suštine islāma i širka i o razlici između njih.....	26
Poglavlje o pojašnjavanju značenja <i>el-welā'</i> i <i>el-berā'</i> , o obaveznosti ispoljavanja vjere i o opravdanju potlačenih.....	32
Poglavlje o značenju <i>Lā ilāhe illAllāh</i> i objašnjenju njegovih uvjeta (<i>šartova</i>).....	38
Poglavlje o spomenu stvari koje negiraju islam i o kufru onoga koji počini jednu od njih, izuzev prisiljenog.....	46
Poglavlje o obaveznosti razlikovanja između poznatih i manje poznatih mes'ela (pitanja).....	52

Poglavlje o spomenu prepreka i uvjeta za tekfir sljedbenika strasti i novotarija.....	54
Poglavlje o spomenu prepreka ostvarenja prijetnje.....	56
Poglavlje o spomenu uvjeta uspostave argumenta i objašnjavaanju njenog značenja.....	58
Poglavlje o tome da su ime i sud razdvojeni prije uspostave argumenta, a sastavljeni nakon njega.....	64
Poglavlje o sūdu (propisima) vezanim za život (krv) nevjernika i o spomenu uvjeta džihāda.....	68
Poglavlje o objašnjenju vrsta teritorija (područja) i propisa vezanih za njihove stanovnike.....	74
Poglavlje o obaveznosti hidžre i objašnjenju njenih propisa.....	78

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog

Hvala Allāhu na Njegovim dobrima i neka Mu je zahvala na Njegovim blagodatima. Svjedočim da nema nikog zaslužnog obožavanja osim Allāha, Jedinog, Koji nema sudruga, samo Njemu pripada sūd na Njegovoj Zemlji i na Njegovim nebesima. I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov Poslanik i pečat Njegovih vjeroesnikā. On ga je poslao nakon vremena nedolaska poslanikā, te njime uzdigao istinu i njime uputio stvorenja, pa je put postao jasan i njime se argument uspostavio. Neka je salawāt i selām nad njime, njegovom porodicom i svim njegovim prijateljima...

A zatim:

Obzirom na to da je tewhīd temelj svih temeljā i načelo i početak da'we svakog poslanika, duh svih nebeskih knjiga, srž svih vjeroesničkih poslanica i osobina njihovog govora, neka braća žedna za znanjem i njegovim sticanjem su me zamolila da im načinim sažetak o tewhīdu, u kojem bih okupio njegove temelje i pravila (stubove), uz spominjanje dokaza, što bi pomoglo muwehhidima da steknu jasnu predodžbu u vjeri i budu na njoj. Pomogao sam se Allāhom i sakupio ono čega se sjećam od govora eminentnih učenjaka i šejhova islāma, neka je Allāhova milost nad svima njima, uz navođenje izvora riječi nekih (od njih), a ponekad u potpunosti prenosim tekstove iz njihovog izvora ili neke djeliće sastavljene sa drugim, kako bi se različite i u govoru 'uleme razbacane mes'ele sastavile na jednom mestu i nazvao sam je "*Indžāhu Hadžetis-Sā'il fī Ehemmil-Mesā'il*" ("*Udovoljenje potrebi onoga koji pita u najvažnijim pitanjima*").

Otuda kažem, moleći Allāha da ostvari željeno:

Ovo su temelji vjere i važne mes'ele vezane za tewhīd i ono što se na njega nadovezuje i za njega veže od propisa, a obradio sam ih u nekoliko poglavlja.

POGLAVJE O KONSTATACIJI TEWHĪDA I OBJAŠNJENJU NJEGOVIH VRSTA

1) Mudrost u stvaranju džinnā i ljudi jeste da čine 'ibādet samo Allāhu i da ostave činjenje 'ibādeta bilo kome drugom mimo Njega, zbog riječi Uzvišenog Allāha:

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى

"Zar čovjek misli da će biti ostavljen uzalud?" ⁴

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ

"Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da nam se nećete vratiti?" ⁵

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Nisam stvorio džinne i ljude, osim da bi samo Mene obožavali." ⁶

Ibn 'Abbās kaže:

"...osim da Me jednim učine".

Također kaže da svako naređenje da se čini 'ibādet – ustvari naređuje tewhīd.

Tewhīd je, dakle, prva stvar koju je obaveza naučiti svakom *mukellefu* (šeri'atskom obvezniku), on je prvi wāḏžib

⁴ sūra el-Qijāme, 36. ājet

⁵ sūra el-Mu'minūn, 115. ājet

⁶ sūra edh-Dhariġāt 56. ājet

i zadnji wādžib, prvo čime čovek ulazi u islām i zadnje čime napušta dunjaluk i o njemu će biti pitan u kaburu. ⁷

2) 'Ibādet je u jezičkom značenju uzet od "poniznosti". Kaže se "'*tarīqun mu'abbed*", tj. prokrčen, utaban put. A što se tiče šeri'atskog značenja pojma 'ibādet, on predstavlja ime koje obuhvata sve što Allāh voli i čime je zadovoljan od riječi i djela, kako vanjskih tako i srčanih, zbog riječi Uzvišenog:

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ

"Oni koji vjeruju u skriveno i uspostavljaju namāz i od onoga čime smo ih opskrbili udjeljuju..." ⁸

3) On je izgrađen na dva rukna

a) vrhunac ljubavi, uz

b) vrhunac poniznosti i potčinjenosti voljenom. ⁹

4) Prema iščitavanju šeri'atskih tekstova i govora 'uleme, tewhīd se može podijeliti na tri vrste:

a) *Tewhīdur-rububijje*, tj. tewhīd (Allāhovo jedinstvo, jednoća) u gospodarstvu, a on znači činjenje Allāha Jednim u Njegovim djelima, poput stvaranja, vlasti, upravljanja, opskrbljivanja itd., zbog riječi Uzvišenog:

⁷ Pogledaj "'*Tejsīrul-'Azīzil-Hamīd*" 29. str. i "'*El-Intisār Lihizbillāhil-Muwehhidīn*" od šejha el-allame 'Abdullāha Ebū Batīna

⁸ sūra el-Beqare, 3. ājet

⁹ Pogledaj "'*El-'Ubudijje*" od šejhul-islāma Ibn Tejmiije i "'*Medžmū'atu-Tewhīd*", 1/62-64

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

"Reci: 'Ko vas opskrbljuje sa neba i zemlje, ili ko vlada sluhom i vidom i ko izvodi živo iz mrtvog i mrtvo iz živog i ko upravlja naredbom?' Oni će reći: 'Allāh', a ti reci: 'Zar se nećete bojati?' " ¹⁰

b) *Tewhīdul-ulūhijje*, tj. tewhīd (Allāhova jednoća, jedinstvenost) u božanstvu, a on znači činjenje Allāha jednim kroz djela robovā, poput namāza, klanja, zavjetovanja, zbog riječi Uzvišenog:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ

"Reci: 'Uistinu moj namāz i moj obred i moj život i moja smrt pripada samo Allāhu, Gospodaru svjetova, On nema sudruge; to mi je naređeno i ja sam prvi musliman.' " ¹¹

c) *Tewhīdul-esmā'i wes-sifāt*, tj. tewhīd (Allāhova jednoća) u imenima i svojstvima, što znači (zahtjeva) da opisujemo Allāha onim čime je Sām Sebe opisao u Svojoj knjizi ili na jeziku Svog Poslanika, bez iskrivljivanja značenja (*tahrif*), negacije (*ta'tīl*), određivanja kakvoće (*tekjīf*) i bez poređenja (*temthīl*), zbog Njegovih riječi:

¹⁰ sūra Jūnus, 31. ājet

¹¹ sūra el-En'ām, 162. i 163. ājet

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ
 "I samo Allāhu pripadaju najljepša imena, njima Ga
 molite i ostavite one koji zastranjuju u Njegovim
 imenima." ¹²

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ
 "Ništa nije isto kao On, i On je Svečujući i Svevidjeći" ¹³

وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
 "Njemu pripada najuzvišeniji opis na nebesima i na
 zemlji, i On je Silni i Svemudri." ^{14 15}

5) Tewhīdur-rububijje su potvrđivali i mušrici, ali ih sām on nije uveo u islām. Naprotiv, Allāhov Vjerovesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, se borio protiv njih, ohalālio njihovu krv, imetke i nastambe i zarobljavao njihove žene, zbog riječi Uzvišenog:

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ
 "Kada bi ih upitao: 'Ko je stvorio nebesa i zemlju?' oni bi
 ti sigurno rekli: 'Allāh'." ¹⁶

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ

¹² sūra el-A'rāf, 180. ājet

¹³ sūra eš-Šūra, 11. ājet

¹⁴ sūra er-Rūm, 27. ājet

¹⁵ Pogledaj 'Medžmū'atut-Tewhīd' 1/5

¹⁶ sūra ez-Zumer, 38. ājet

"Većina njih ne vjeruje u Allāha, osim kao mušrici." ¹⁷

On, iako je obavezan, nije dovoljan za ostvarenje obaveze. ¹⁸

To zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, koje prenosi Ibn 'Umer:

"Naređeno mi je da se borim protiv ljudi, dok ne posvjedoče LĀ ILĀHE ILLALLĀH i da je MUHAMMED ALLĀHOV POSLANIK, dok ne uspostave namāz i daju zekāt, pa kad to urade – sačuvali su od mene svoje živote i imetke, osim kad je u pitanju pravo islāma, a obračun će polagati pred Uzvišenim Allāhom." ¹⁹

6) Otuda naredba tewhīda ima prednost nad bilo kojom drugom stvari, poput namāza, zekāta, hadždža, posta i ostalih islamskih propisa, zbog riječi Uzvišenog:

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ

"A nije im bilo naređeno (ništa drugo) osim da obožavaju Allāha, čisto, jedino Njemu vjeru ispovijedajući, ostavivši svaku neistinu, pravovjerno, i da uspostave namāz i daju zekāt, a to je istinski dīn." ²⁰

¹⁷ sūra Jūsuf, 106. ājet

¹⁸ "'Medžmū'atut-Tewhīd" 1/170, "'Ed-Durerus-Senijje" 2/24, 10/97, 98

¹⁹ Muttefekun 'alejhi

²⁰ sūra el-Bejjineh, 5. ājet

Allāhov Vjerovesnik, sallallāhu 'alejhi ve sellem, je ostao u Mekki 13 godina pozivajući u tewhīd, dok je namāz, prema jednom mišljenju, propisan tek u 10. godini.

A kada je poslao Mu'ādha u Jemen, desete godine po hidžri, rekao mu je:

"Ti odlaziš narodu od sljedbenikā Knjige, pa neka prvo u šta ćeš ih pozvati bude šehādet da nema drugog boga osim Allāha..."

A u jednom riwājetu (stoji da mu je rekao):

"...da ostvare Allahov tewhīd (da učine Allaha jednim)..."

A u drugom:

"...da čine 'ibādet samo Allāhu"

A nakon toga je spomenuo namāz, zatim zekāt, itd. ²¹

7) Isto tako i širk i zabrana istog ima prednost nad svakom drugom zabranom, poput ženidbe sa majkom ili sestrama, zakopavanja živih novorođenih devojčica, jedenja strvine, pijenja opojnih pića, zbog riječi Uzvišenog:

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"Reci: 'Dođite, pročitacu šta vam je vaš Gospodar zabranio: da Mu ništa ravnim ne činite...' " ²²

A zatim je spomenuo zabranu bespravnog ubijanja i ostale razvrte, kako javne, tako i tajne. ²³

²¹ Svi ovi riwājeti su u *"Sahihu"* Buhārije

²² sūra el-En'ām, 151. ājet

²³ *"Ed-Durerus-Senije"* 2/121,32,272

POGLAVLJE O OBAVEZNOSTI KUFRA U TĀGŪTA I OBJAŠNJAVANJU NJEGOVOG ZNAČENJA

1) Naredba tewhīda predstavlja opšti dīn (vjeru) oko kojeg su se složile da'we svih poslanika, uz raznolikost njihovih šerī'atā (zakonodavstava), zbog riječi Uzvišenog:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
فَاعْبُدُونِ

"Mi prije tebe nismo poslali nijednog poslanika, a da mu nismo objavili: 'Nema boga osim Mene, pa samo Mene obožavajte!' "²⁴

I zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem:

"Mi vjerovesnici smo braća, dīn nam je jedan, a majke različite."

O zakonima je rekao Uzvišeni Allāh:

لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا

"Svacom od vas smo odredili zakon i put."²⁵

I to je značenje izraza "braća", spomenutog u hadithu.

26

²⁴ sūra el-Enbijā', 25. ājet

²⁵ sūra el-Mā'ide, 48. ājet

²⁶ Kažem: Otac im je jedan, tj. tewhīd, a majke različite, tj. zakonodavstva. (napomena prevodioca)

Dakle, tewhīd je ona stvar koja je od davnina, pa i danas, predmet rasprave i sukoba između poslanika i njihovih sljedbenika i tāgūtā i njegovih štićenika (prijatelja). Uzvišeni je rekao:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ
فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ

"Mi smo svakom narodu poslali poslanika: 'Samo Allāha obožavajte i klonite se tāgūta', pa je među njima bilo i onih koje je Allāh uputio, a i onih koji su zaslužili zabludu." ^{27 28}

2) 'Tbādet Allāhu neće biti ostvaren, osim sa kufrom u tāgūta, zbog riječi Uzvišenog:

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ
وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ

"Nema prisile u vjeri, pravi put se jasno razlikuje od zablude. Pa ko zanevjeruje u tāgūta, a povjeruje u Allāha – za najčvršću vezu se prihvatio, kojoj nema kidanja, a Allāh je Svečujući i Sveznajući" ²⁹

I zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallahu 'alejhi we sellem:

²⁷ sūra en-Nahl, 36. ājet

²⁸ Pogledaj mes'ele prvog poglavlja 'Kitabut-Tewhīd'

²⁹ sūra el-Beqare, 256. ājet

"Ko obavi tewhīdullāh..."

A u riwajetu:

*"Ko kaže LĀ ILĀHE ILLALLĀH i učini kufr u sve što se obožava mimo Allāha – sačuvao je (zaštićen mu je) imetak i život, a obračun će polagati pred Allāhom Uzvišenim."*³⁰

Ovo spada u stvari koje najbolje objašnjavaju značenje LĀ ILĀHE ILLALLĀH.

On (ovdje) nije učinio izgovaranje šehādeta onim što štiti život i imetak, niti spoznaju njegovog značenja, čak ni potvrdu toga; štaviše, ni činjenicu da se on ne moli osim Allāhu, Jedinom, Koji nema sudruga; odnosno, neće mu biti zaštićeni imetak i život sve dok (tome) ne doda kufr u sve što se obožava mimo Allāha. A ako bude sumnjao ili se dvoumio – neće mu biti imetak i život sačuvani.

Divna li je i veličanstvena li je ova mes'ela! I kako je samo ovo objašnjenje i ovaj dokaz jasan za svakog protivnika.

3) Pojam tāgūt u jeziku je riječ izvedena od riječi "tugjān", što znači prelazak granice. Uzvišeni kaže:

إِنَّا لَمَّا طَغَى الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ

"Mi smo, kada je voda prešla granicu, vas ponijeli u lađi"

31

³⁰ Prenose ga Ahmed i Muslim, a osnova je kod Ahmeda

³¹ sūra el-Haqqa, 11. ājet

Njegovo značenje u šerī'atu je: sve ono u čemu rob pređe svoju granicu, od obožavanog ili slijeđenog ili onog kome se pokorava.

*"Tāgūt je, dakle, svako pred kojim se sudi (od kojeg se traži presuda) mimo Allāha i Njegovog Poslanika, ili kojeg obožavaju mimo Allāha, ili ga slijede bez dokaza od Allāha, ili mu se pokoravaju u onome za što neznaju da je ono pokornost Allāhu. Ovo su tāgūti svijeta, o kojim ako razmisliš i ako razmisliš o stanju ljudi sa njima – vidjećeš većinu njih kako su se okrenuli od 'ibādeta Allāhu 'ibādetu tāgūtu, te od pokornosti Njemu i slijeđenja Njegovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, pokornosti tagutu i slijeđenju njega."*³²

4) Kakvoća činjenja kufra u tāgūta se sastoji od pet stvari, koje je sažeo imām, reformator, Muhammed bin 'AbdulWehhāb, rahimehullāhu te'ālā, a one su:

1. čvrsto uvjerenje u lažnost (neispravnost) činjenja 'ibādeta svakom mimo Allāha,
2. ostavljanje (napuštanje) istog,
3. mržnja istog,
4. tekfir tāgūta i onoga koji ga obožava, i
5. neprijateljstvo prema njima radi Allāha (tj. suprotstavljanje njima).

³² Ovo je definicija Ibnul-Qajjima u " 'Ilāmul-muweqqi' in", za koju učenjaci tewhida kažu da je naljepša definicija za pojam tāgūta

Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ
إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَخَدَهُ

"Vi imate divan uzor u Ibrāhīmu i onima koji su sa njim, kada rekoše svom narodu: 'Mi se odričemo od vas i onoga što obožavate mimo Allāha, ne vjerujemo u vas i očigledno će između nas biti neprijateljstvo i mržnja, zauvijek, sve dok ne povjerujete samo u Allāha.'" ³³

Dakle, ko god ne ostvari opis koji sačinjava kakvoću činjenja kufra u tāgūta – neće biti vjernik u Allāha i kāfir u tāgūta. ³⁴ Naprotiv, biće suprotno tome, jer su imān u tāgūta i imān u Allāha dvije suprotnosti, koje se nikada ne mogu sastaviti u srcu jednog čovjeka, jer nije moguće da se jedna te ista osoba opiše da je mušrik i muwehhid u isto vrijeme.

³³ sūra el-Mumtehane, 4. ājet

³⁴ Kažem: Nisu sve stvari koje sačinjavaju cjelinu kufra u tāgūta na istom stepenu. Bez nekih od njih ta cjelina nikako ni ne postoji, što znači da su rukn u toj cjelini, a ima i nekih koje sačinjavaju obaveznu potpunost kufra u tāgūta, koje kada čovjek ostavi – ponekad bude fāsik, nekad i kāfir, a nekad i nema grijeha, obzirom na njegovo znanje o dotičnom pitanju. Zato nije od preduvjeta ispravnosti ulaska u islām da čovjek odmah na početku zna i vjeruje i čini tekfīr nad određenim djelima i njihovim počinocima, jer može biti neznalica u tome pitanju, ali da bi bio musliman mora znati i vjerovati i dijelima sačuvati, da se nijedna vrsta 'ibādeta ne smije usmjeriti bilo kome mimo Allāha i da sav 'ibādet smije biti usmjeren samo Allāhu (napomena prevodioca)

Naprotiv, ona neminovno zaslužuje jedan od dva opisa, a trećeg nema, zbog riječi Uzvišenog:

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ

"On je Onaj Koji vas je stvorio, pa među vama ima kafirā i mu'minā." ³⁵

I zbog riječi:

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا

"Mi smo mu ukazali na put; ili će biti zahvalan ili nezahvalan." ^{36 37}

Ovo je, dakle, taj tāgūt u kojeg nam je naređeno da učinimo kufr i da ga se klonimo i ovo je 'ibādet njemu koji nam je zabranjen i kojeg nam je naređeno da ostavimo, kao i one koji to rade, i da im se suprotstavimo. ³⁸

³⁵ sūra et-Tegābun, 2. ājet

³⁶ sūra ed-Dehr, 3. ājet

³⁷ Pogledaj "'Medžmū'atut-Tewhīd" 1/8 i "'Ed-Durerus-Senijje" 2/359-360

³⁸ Pogledaj "'Medžmū'atut-Tewhīd" 1/12,17

POGLAVLJE O OBJAŠNJENJU SUŠTINE ISLAMA I ŠIRKA I O RAZLICIMA IZMEĐU NJIH

1) Izvor na kojeg se vraćamo u pogledu šeri'atskih imena, poput imena *musliman*, *mušrik*, *kāfir*, *novotar* ili *fāsik*, jeste ono što je ograničio Zakonodavac, suštinski i u značenju. A onaj koji ne bude razlikovao suštine ovih naziva i o njima ne bude imao ispravnu predstavu – upašće u miješanje pojmova i greške. Uzvišeni Allāh je pokudio one koji ne znaju granice onoga što je Allāh objavio Svom Poslaniku, rekavši:

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى

رَسُولِهِ

"Beduini su najvećeg kufra i nifāqa i najpreči da ne znaju granice onoga što je objavio Allāh Svom Poslaniku." ^{39 40}

2) Uzvišeni Allāh je u Svojoj Knjizi i na jeziku Svog Poslanika objasnio suštinu islāma i širka i onoga što se na njih nadovezuje od dunjalučkih i āhiretskih propisa.

Tako je islām – predanost samo Uzvišenom Allāhu sa tewhīdom i potčinjenost Njemu sa pokornošću i odricanjem od širka i njegovih počinioca.

³⁹ sūra et-Tewbe, 97. ājet

⁴⁰ Pogledaj "*Medžmū'atul-Fetāwā*" 19/335, "*Minhādžut-Tes'is wet-Takdis*" od šejha el-'allameh Abdul-Latifa Ālu šejha, str.12, i "*El-Intisār...*" od šejha el-'allameh Abdullāha Ebū Batīna, str. 20

Rekao je Uzvišeni:

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ

"Naprotiv, ko god preda svoje lice samo Allāhu a dobročinitelj je..." ⁴¹

Te zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem:

"Islām je da činiš 'ibādet Allāhu i da mu ništa ne pridružuješ i da uspostaviš namāz." ⁴¹

Pa ga je definisao predanošću Allāhu sa tewhīdom i ostavljanjem širka, kao prvo, i uspostavljanjem vanjskih propisa koji ukazuju na potčinjenost.

A širk je - izjednačavanje stvorenja sa Stvoriteljem, usmjeravanjem bilo koje vrste 'ibādeta njemu. Uzvišeni kaže, govoreći o priznanju mušrikā svojih grijeha:

تَاللَّهِ إِن كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ إِذْ نُسَوِّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

"Allāha nam, bili smo u jasnoj zabludi kad smo vas izjednačili sa Gospodarem svjetova". ⁴²

فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Pa nemojte Allāhu činiti *endade* ⁴³ a znate." ⁴⁴

⁴¹ sūra el-Beqare, 112. ājet

⁴² sūra eš-Šu'arā', 97. i 98. ājet

⁴³ *"Endād"* je množina riječi *"nidd"*, što znači sličan, isti, itd. (napomena prevodioca)

⁴⁴ sūra el-Beqare, 22. ājet

U hadīthu se kaže:

"...da Allāhu učiniš 'nidda', a On te stvorio."

Jezičko značenje također pojašnjava značenje širka u šeri'atu. Širk je u jeziku uzet od "'mušareke'" među dvojicom, tj. "učesništvu" dvojice (ili više njih) u nečemu.

Uzvišeni je rekao:

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ
يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

"Allāh navodi primer čovjeka, koji je u vlasništvu šurekā' (ortakā) koji se oko njega otimaju i čovjeka koji je predan samo jednom čovjeku; jesu li primeri njih dvojice isti? Sva hvala pripada samo Allāhu, ali većina njih ne zna" ⁴⁵

Prvi je predmet saučesništva, a drugi je spomenuo čistog, bez "ortakluka" (tj. saučesništva i sudjelovanja).

3) Veliki širk se ne oprašta, osim tewbom od njega prije smrti, a Allāh će oprostiti ono što je manje od njega kome bude htio. Rekao je Uzvišeni:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Allāh neće oprostiti da mu se širk čini, a oprostiće ono što je manje od njega kome bude htio." ⁴⁶

⁴⁵ sūra ez-Zumer, 29. ājet

⁴⁶ sūra en-Nisa', 116. ājet

U hadīthu se kaže:

*"Allāh od čovjeka, koji nakon svog islāma učini širk, neće primiti nijedno djelo."*⁴⁷

4) Ko god umre na velikom širku – biće mu zabranjen ulazak u džennet i on zaslužuje vječnost u vatri, zbog riječi Uzvišenog:

إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

"Onaj ko Allāhu širk učini – Allāh će mu džennet zabraniti, a boravište njegovo će biti vatra, a dhulumćarima neće nikakva pomagača biti."⁴⁸

Te zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem:

*"Ko umre moleći se (nekom) mimo Allāha – ući će u vatru."*⁴⁹

U drugom hadīthu stoji:

*"Ko sretne Allāha, ne čineći mu širka ni u čemu – ući će u džennet, a ko ga sretne, čineći mu širk u bilo čemu – ući će u vatru."*⁴⁹

Ulazak mušrikā u vatru je opšteg karaktera; tj. svaki će mušrik ući u nju i u njoj ostati vечно. U tome nema razlike između Židovā, obožavalaca idola, vatre ili krsta, onima koji

⁴⁷ Pogledaj *"Sahīh"* Ibn Hibbāna 1/376

⁴⁸ sūra el-Mā'ide, 72. ājet

⁴⁹ Bilježi ih Muslim

se suprotstavljaju dīni-islāmu ili se njemu pripisuju, niti onoga koji prkosi istini ⁵⁰ ili je ne zna ⁵¹ od ljudi i džinnā. ⁵²

⁵⁰ Kažem: To je 'inadžija, od riječi '' 'inād'', a takav biva nakon saznanja. *Kufr* 'ināda je jedna od vrstā kufra, ali ne i jedina (napomena prevodioca)

⁵¹ Spomenuto neznanje ovdje je neznanje *i'rāda*, tj. okretanja, odbijanja i nemara, ono koje je *mukellef* mogao otkloniti, ali nije mario. Zbog toga ima isti propis u zasluži kazne poput onoga koji zna. *Kufrul-i'rada* takođe predstavlja jednu od vrsta kufra, i danas je to najčešći vid nevjerstva u Allāha. Zato, nek' se pripaze neznalice i oni koji ih opravdavaju bez znanja (napomena prevodioca)

⁵² Pogledaj ''*Fethul-Medžid*'', Poglavlje o strahu od širka

**POGLAVLJE O POJAŠNJAVANJU
ZNAČENJA EL-WELĀ' I EL-BERĀ',
O OBAVEZNOSTI ISPOLJAVANJA VJERE
I O OPRAVDANJU POTLAČENIH**

1) Znaj da čovjekov islām neće biti ispravan, pa makar došao sa tewhīdom i ostavio širk, osim uz neprijateljstvo prema mušricima i jasno izricanje toga njima, zbog riječi Uzvišenog:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ

"Nećeš naći (nijedan) narod, koji vjeruje u Allāha i u Posljednji dan, a da su u ljubavi sa onima koji se suprotstavljaju Allāhu i Njegovom Poslaniku, pa makar bili njihovi očevi, ili njihovi sinovi ili njihova braća, ili njihove familije."⁵³

U hadīthu se kaže:

"Najčvršća veza imāna je ljubav u ime Allāha i mržnja u ime Allāha."^{54 55}

El-'allame Hamed bin 'Atīq kaže:

"Što se tiče neprijateljstva prema nevjernicima i mušricima, znaj da je Uzvišeni Allāh to obaveznim učinio i njegovu obaveznost

⁵³ sūra el-Mudžādila, 22. ājet

⁵⁴ *"Ed-Durerus-Senijje"*, 8/435, 10/139-140, *"Sebilun-Nedžāti wel-Fikāk min Muwālātīl-Murteddīne we Ehlil-Išrāk"*

⁵⁵ Prenosi ga imām Ahmed od Berā'a ibn Aziba, a hadīth je, obzirom na mnoštvo njegovih puteva, hasen. To kaže el-Albānī, rahimehullāh

potvrdio, i da je zabranio prijateljevanje sa njima i velik 'akcenat' tome dao, tako da u Knjizi Uzvišenog Allāha, nakon obaveznosti tewhīda i zabrane njemu suprotnog (širka) – skoro da nema nijednog propisa sa tolikom brojnošću i jasnoćom argumenata od ovog propisa.'

Dakle, neophodno je ostvariti el-welā' i el-berā'.

2) (Neophodna) ⁵⁶ osnova el-berā'a je mržnja, a (neophodna) osnova el-welā'a je ljubav, zbog riječi Uzvišenog o riječima Ibrāhīma 'alejhis-selām, svom narodu:

أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا
رَبَّ الْعَالَمِينَ

**"Šta vi mislite o onome što obožavate vi i vaši davni preci?
E, oni su mi neprijatelji, osim Gospodara svjetova" ⁵⁷**

Obzirom da je osnova el-berā'a mržnja, čije je mjesto u srcu, njen vanjski ogranak je neprijateljstvo. Uzvišeni je rekao:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ
إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ

⁵⁶ Riječ "neophodna" je dodatak prevodioca, zbog toga je u zagradi (napomena izdavača)

⁵⁷ sūra eš-Šu'arā', 75.-77. ājet

"Vi imate divan uzor u Ibrāhīmu i onima koji su sa njim, kada rekoše svom narodu: 'Mi smo čisti (odričemo se) od vas i od svega što obožavate mimo Allāha. Zanevjerovali smo u vas i očigledno će biti neprijateljstvo i mržnja između nas i vas; zauvijek, sve dok ne budete jedino u Allaha vjerovali.' " ⁵⁸

I ona, kao što smo prethodno spomenuli, spada u opis kufra u tāgūta.

"Ovdje u vezi riječi Uzvišenog:

إِنَّا بُرَاءٌ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

"Mi smo čisti (odričemo se) od vas i od svega što obožavate mimo Allāha..."

– postoji velika poruka i korist. Naime, Uzvišeni Allāh je spomenuo odricanje od mušrika, obožavalaca drugih mimo Allāha, prije odricanja od idolā obožavanih mimo Allāha, zbog toga što je prvo važnije od drugog. Jer, moguće je da se osoba odrekne idolā, ali da se ne odriče onih koji ih obožavaju i da, kao takva, ne ostvari ono što joj je naređeno. Međutim, kada se odrekne od mušrikā – to za sobom neminovno povlači odricanje od njihovih božanstava. Dobro shvati ovu opasku, jer će ti ona otvoriti vrata neprijateljstva prema Allāhovim neprijateljima. Koliko je ljudi koji ne čine širk, ali ne neprijateljuju prema mušricima, pa i nisu muslimani, jer su ostavili vjeru svih poslanika. Zatim dolaze riječi Uzvišenog:

كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ

"Zanevjerovali smo u vas i očigledno će biti neprijateljstvo i mržnja između nas i vas; zauvijek, sve

⁵⁸ sūra el-Mumtehane, 4. ājet

dok ne budete jedino u Allāha vjerovali." ⁵⁹ Njegove (Allāhove) riječi: **"...očigledno će biti..."**, tj. vanjštinski i jasno. Obrati pažnju na to da je neprijateljstvo spomenuo prije mržnje, zbog toga što je prvo važnije od drugog. Jer čovjek možda zamrzi mušrike, ali im se ne suprotstavlja, i kao takav nije ostvario wādžib sve dok se sa njegove strane ne ostvari neprijateljstvo i mržnja, iako je mržnja vezana za srce, jer ona ne koristi sve dok se ne ukažu njeni tragovi i dok njen znak ne postane jasan. A takva neće biti sve dok se ne sastavi sa neprijateljstvom i bojkotom." ⁶⁰

"Musliman se neće tretirati onim koji ispoljava svoju vjeru sve dok se ne suprotstavi svakoj skupini u onome po čemu je poznata i dok (im) jasno ne pokaže neprijateljstvo i odricanje od toga. Pred onim čiji je kufr činjenje širka – ispoljavanje vjere je jasno iskazivanje tewhīda, zabrana širka i ukazivanje na njega. Onaj čiji je kufr u prijateljevanju sa mušricima i ulasku u pokornost njima – ispoljavanje vjere pred njim će biti iskazivanjem neprijateljstva prema njima i odricanjem od njega i od mušrikā." ⁶¹

"Ponekad musliman možda nije u stanju da ispolji neprijateljstvo neovjericima i mušricima zbog neke prepreke ili opravdanja, poput potlačenosti, u slučaju onoga koji nema snage (zaštite) ili zbog prisile kada će biti opravdan ⁶² do nestanka prepreke. Što se tiče onoga koji ne ispolji neprijateljstvo mušricima zbog nekog dunjālučkog cilja ili davanja prednosti nekoj ovosvjetskoj koristi,

⁵⁹ sūra el-Mumtehane, 4. ājet

⁶⁰ Ovo su riječi šejha el-'allameh Hamedā bin 'Atīqa, rahimehullāh. Pogledaj "Medžmū'atut-Tewhīd" 1/334-335

⁶¹ Riječi šejha Hamedā bin 'Atīqa, rahimehullāh. "Sebilun-Nedžāti wel-Fikāk..." iz "Medžmū'atut-Tewhīd", 1/336-367, "Idahul-Mehadždžeti wes-Sebīl", 36. str. od šejha Ishāqa bin 'AbdirRahmāna

⁶² Opravdan u stvari koju ne može ispoljiti (napomena prevodioca)

uz mržnju prema njima i ubjeđenost da su nevjernici – takav je 'āsija (neposlušan) i griješnik. Svaka osoba ima propis za svoje stanje. Pa ako nestane mržnje u srcu, sa njom nestaje i īmān zbog vezanosti vanjštine i srca, jer je njeno mjesto u srcu i niko nije u stanju da prisilom ili nečim drugim ukloni mržnju iz srca, kao što se jasno vidi u riječima Uzvišenog:

إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ

"...osim ko je prisiljen, a srce mu ostane smireno u īmānu..." ⁶³

Zato, obrati pažnju (razmisli)." ⁶⁴

⁶³ sūra en-Nahl, 106. ājet

⁶⁴ 'Ed-Durerus-Senijje', 2/8, 305, 359, 'Tekfirul-Mu'ajjen' od šejha Ishāqa bin 'AbdirRahmāna Ālu šejha, 21. str.

POGLAVLJE O ZNAČENJU LĀ ILĀHE ILLALLĀH I OBJAŠNJENJU NJEGOVIH UVJETA (ŠARTOVA)

1) Rečenica ihlāsa, "LĀ ILĀHE ILLALLĀH" opstoji na dva rukna: ruknu negacije i ruknu potvrde.

"LĀ ILĀHE" negira sva lažna božanstva, a "ILLALLĀH" potvrđuje istinsko božanstvo samo Allāhu, subhānehu we te'ālā. Otuda je njeno značenje: *"Nema nikog zaslužnog obožavanja osim Allāha"*.

El-Halīl se o njemu izrazio negacijom i potvrdom, o čemu nam Allāh govori:

إِنِّي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً
بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

"Ja se odričem (čist sam) od onoga što vi obožavate, osim Onoga koji me je stvorio, On će me uputiti. I on ih učini riječima koje ostadoše među njegovim potomcima, ne bili se vratili." ⁶⁵

Prema idžmā'u mufessirā, riječju spomenutom u ajetu se misli na "LĀ ILĀHE ILLALLĀH".

2) Izgrađena je na dva temelja:

- a) *Sidqu* / istinoljubivosti (istinitosti, iskrenosti)
- b) *Ihlāsu* / čistom obožavanju Allāha

⁶⁵ sūra ez-Zuhruf, 26.-28. ājet

Iskrenošću se ostvaruje čistoća od nifāqa, a ihlāsom se ostvaruje odricanje i čistoća od širka. Ibnul-Qajjim kaže u svojoj ''Nunijji'':

*''Sidq i ihlās su dva stuba tog tewhīda,
poput zgrade i njena dva (najvažnija) zida.''* ⁶⁶

3) Po idžmā'u učenih, ova veličanstvena riječ neće koristiti onome koji je izgovara, osim uz prisutnost i ostvarenje sedam uvjeta.

Time se ne misli samo na njihovo nabranje ili njihovo učenje napamet, jer koliko je samo običnih muslimana kod kojih su se oni sastali i koji ih se pridržavaju, a kad bi im bilo rečeno da ih nabroje – oni to ne bi znali učiniti? I koliko je onih koji ih znaju napamet; izbacuju ih iz sebe poput strijele, a vidiš ih da upadaju u ono što ih negira.

Šejh el-'allame, Sulejmān bin 'Abdullāh Ālu Šejh je rekao:

''Što se tiče izgovaranja njega – LĀ ILĀHE ILLALLĀH – bez spoznaje njegovog značenja, niti rada po onome što on zahtijeva – to ne koristi po idžmā'u.'' ⁶⁷

a) Prvi uvjet je *el-'Ilm* (znanje koje isključuje neznanje), zbog riječi Uzvišenog:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ

⁶⁶ Pogledaj ''Medžmū'atut-Tewhīd'' 1/168

⁶⁷ ''Tejsīrul-'Azīzil-Hamīd fi Šerhi Kitābit-Tewhīd'', 64.-70. str.

"Znaj da nema boga osim Allāha i moli oprost za svoj grijeh." ⁶⁸

Te zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem:

"Ko umre, znajući da nema boga osim Allāha – ući će u džennet."

⁶⁹

b) *El-Jeqīn* (čvrsto ubjeđenje), koje isključuje sumnju, zbog riječi Uzvišenog:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا
بَأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

"Pravi mu'mini su samo oni koji vjeruju u Allāha i Njegovog Poslanika, a zatim više ne sumnjaju, i bore se njihovim imecima i životima na Allāhovom putu. Ti, oni su iskreni." ⁷⁰

I zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem:

"Koga god sretnješ iza ovoga zida (vrta) da svedoči da nema boga osim Allaha, bivoši čvrsto uvjeren u to – obraduj ga džennetom..."

A u riwājetu:

"Neće sa njima nijedan rob sresti Allāha, ne sumnjajući u njih – a da neće ući u džennet." ⁷¹

⁶⁸ sūra Muhammed, 19. ājet

⁶⁹ Prenosi ga Muslim od 'Uthmāna ibn 'Affāna, radijallāhu 'anhu

⁷⁰ sūra el-Hudžurāt, 15. ājet

⁷¹ Hadīth se prenosi od Ebū Hurejre, radijallāhu 'anhu

c) *El-Ihlās* (čisto obožavanje Allāha) koji isključuje širk, zbog riječi Uzvišenog:

فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ

"Zato obožavaj (samo) Allāha, čisto Mu dīn (vjeru) ispovedajući." ⁷²

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ

"...i oni koji svom Gospodaru (ništa i nikog) ne pridružuju." ⁷³

I zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem:

"Ko kaže *LĀ ILĀHE ILLALLĀH hālis* (čisto) iz svog srca..."

A u riwājetu:

"...muhlisan (ostvarivši ihlās)..." ⁷⁴

Te zbog hadītha:

"Ko sretne Allaha, ne čineći Mu širk ni u čemu – ući će u džennet, a ko Ga sretne, čineći mu širk u bilo čemu – ući će u vatra." ⁷⁵

d) *Es-Sidq* (iskrenost), koja isključuje lažljivost (laganje), zbog riječi Uzvišenog:

⁷² sūra ez-Zumer, 2. ājet

⁷³ sūra el-Mu'minūn, 59. ājet

⁷⁴ Prenosi ga el-Buhārī

⁷⁵ Prenosi ga Muslim od Džābira, radijallāhu 'anhu

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ
لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ

"Kada ti dođu munāfīci, govore: 'Svjedočimo da si ti zaista Allāhov Poslanik.' Allāh zna da si ti Njegov Poslanik i Allāh svjedoči da su munāfīci zaista lažljivci." ⁷⁶

U hadīthu stoji:

"Niko neće posvjedočiti da nema boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov Poslanik, iskreno iz svog srca, a da ga Allāh neće zabraniti vatri." ⁷⁷

e) *El-Qabūl* (prihvatanje), koje isključuje *redd* (odbijanje), zbog riječi Uzvišenog;

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا

"Recite: 'Vjerujemo u Allāha i ono što nam se objavljuje...'

" ⁷⁸

I zbog hadītha:

"Neće u džennet ući niko u čijem srcu bude zrno oholosti." ⁷⁹

f) *El-Inqijād* (potčinjenost, pokoravanje), koji isključuje ostavljanje, zbog riječi Uzvišenog:

وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

⁷⁶ sūra el-Munafiqūn, 1. ājet

⁷⁷ Bilježe ga el-Buhārī i Muslim od Enesa, radijallāhu 'anhu

⁷⁸ sūra el-Beqare, 136. ājet

⁷⁹ Prenosi ga Muslim

"Što vam Allāhovog Poslanik dā - uzmite ga, a što vam zabrani - okanite ga se." ⁸⁰

Te zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem:

***"Kad vam nešto zabranim - klonite ga se, a kad vam nešto naredim - obavite ga koliko god možete."* ⁸¹**

g) *El-Mehabbe* (ljubav), koja isključuje njoj suprotno od mržnje i netrpeljivosti, zbog riječi Uzvišenog:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ

"Reci: 'Ako volite Allāha, onda me slijedite, pa će vas Allāh voljeti...' " ⁸²

A u hadīthu stoji:

"Najčvršća spona imāna je mržnja u ime Allāha i ljubav u ime Allāha."

4) Ovim se jasno ističe mišljenje ehliš-sunneta i džemā'ata u pitanju imāna i da je imān govor jezikom, uvjerenje srcem i rad po propisima/ruknovima. Pa kad izostane (makar) jedna od ove tri stvari i izgubi se - osoba gubi imān zbog riječi Uzvišenog:

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

⁸⁰ sūra el-Hašr, 7. ājet

⁸¹ Prenosi ga el-Buhāri od Ebū Hurejre, radijallāhu 'anhu

⁸² sūra Ālu 'Imrān, 31. ājet

"Ko je ljepšeg govora od onoga koji poziva Allāhu i radi dobra djela i govori: 'Ja sam uistinu od muslimana.' "⁸³ ⁸⁴

⁸³ sūra Fussilet, 33. ājet

⁸⁴ Pogledaj "'Medžmū'atut-Tewhīd'", 1/131, "'Ed-Durerus-Senijje'", 2/35

POGLAVLJE O SPOMENU STVARI KOJE NEGIRAJU ISLAM I O KUFRU ONOGA KOJI POČINI JEDNU OD NJIH, IZUZEV PRISILJENOG

1) Svakom pojedincu je obaveza da upozna i nauči poništivače islāma, tj. stvari koje nište islām, kako bi ih se klonio i od njih udaljio.

Rekao je šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb:

"Znaj da je deset stvari koje nište islām:

1. Širk u 'ibādetu Allāhu, dželle we 'alā.

Uzvišeni je rekao:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Allāh neće oprostiti da Mu se neko pridružuje, a oprostiće ono što je manje od toga kome On hoće." ⁸⁵

إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا

لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

"Ko god Allāhu nešto pridruži - Allāh će mu zabraniti džennet i boravište će mu biti vatra, a dhulumćarima neće biti pomagača." ⁸⁶

U njega spada klanje nekom drugom mimo Allāha, poput klanja džinnima i kaburovima.

2. Ko učini između sebe i Allāha posrednike, kojima se moli i od kojih traži šefā'at i na koje se oslanja. Takav je nevjernik po idžmā'u.

3. Ko ne tekfiri mušrike, sumnja u njihovo neovjerstvo ili smatra ispravnim njihov put.

⁸⁵ sūra en-Nisā', 116. ājet

⁸⁶ sūra el-Mā'ide, 72. ājet

4. Ko vjeruje da je uputa nekog drugog mimo Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, potpunija od njegove, ili da je sūd nekog drugog bolji (ljepši) od njegovog sūda, poput onih koji daju prednost sūdu tāgūta nad njegovim sudom. Takav je *kāfir*.

5. Ko zamrzi nešto od onoga sa čime je došao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Takav je nevjernik, pa makar i obavljao to što mrzi.

6. Ko se izruguje nečemu od dīna Allāhovog Poslanika ili nagradom ili kaznom – nevjernik je. Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِؤْنَ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ
إِيمَانِكُمْ

"Reci: 'Zar ste se Allāhu, Njegovim ājetima i Njegovom Poslaniku rugali!? Ne pravdajte se, zanevjerovali ste nakon vašeg īmāna.' " ⁸⁷

7. Sihr, od kojeg je 'sarf' i 'atf'. Pa, ko god da ga uradi, ili je njime zadovoljan – postaje nevjernikom. Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

وَمَا يُعْلِمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ

"Oni (dvojica) nisu nikoga podučavali, dok ne bi rekli: 'Mi smo samo kušnja, pa nemoj nevjerovati...' " ⁸⁸

8. Podupiranje i pomaganje mušrika protiv muslimana. Dokaz su riječi Uzvišenog:

وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

"Ko ih od vas za prijatelje uzme, pa on je sigurno od njih. A Allāh neće uputiti dhulumčarski narod." ⁸⁹

⁸⁷ sūra et-Tewbe, 65 i 66. ājet

⁸⁸ sūra el-Beqare, 102. ājet

⁸⁹ sūra el-Mā'ide, 51. ājet

9. Ko vjeruje da je nekim osobama dozvoljeno da izađu iz šeri'ata Muhammeda, sallallāhu 'alejhi we sellem, kao što je Hidru bilo dozvoljeno da uzađe iz šeri'ata Musā'a, 'alejhis-selām – kāfir je.

10. Okretanje od Allāhovog dīna; ne podučavanje njemu, niti rad po njemu. Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ

"Ko je nepravedniji od onoga koji je opomenut ājetima Gospodara svoga, a zatim se okrene od njih? Mi ćemo se sigurno osvetiti zlikovcima." ⁹⁰

U svim ovim 'poništivačima' nema razlike između onog koji se šali i onoga koji je ozbiljan, ili onoga koji se plaši, osim prisiljenog. Svaka od ovih stvari spada u najopasnije i one koje se najčešće događaju, tako da je muslimanu obaveza da ih se čuva i da ih se plaši. Utječemo se Allāhu od uzroka Njegove srdžbe i Njegove bolne kazne.' ⁹¹

2) Sve što je prethodilo otvara pravednome spoznaju važnosti izučavanja poglavlja o sūdu murtedda i potrebe za time, kojeg spominju pravnici iz svakog mezheba, kada kažu:

"Murtedd je svaki onaj koji zanevjeruje posle islāma, putem riječi ili djela, ili uvjerenjem, ili sumnjom, ili džehlom ili te'wilom..."

Zbog toga se kaže:

"...traži se od njega da se pokaje...",

– kako bi mu se reklo da je poništio svoj islām i učinio ono što je uzrok njegovog otpadništva i nevjerstva. Pa ako

⁹⁰ sūra es-Sedžde, 22. ājet

⁹¹ "Medžmū'atut-Tewhīd", 1/38-39 i "Ed-Durerus-Senijje" 2/360

se pokaje – biće ostavljen, a ako ne – ubija se. I nisu izuzeli (nikoga) osim prisiljenog, pod uslovom da mu je srce smireno u īmānu, zbog riječi Uzvišenog:

إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ

"...osim ko bude prisiljen, a srce mu smireno u īmānu..." ⁹²

93

Sve ovo se ostvaruje u riječima Uzvišenog:

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"Reci: 'Ovo je moj put, pozivam samo Allāhu, na jasnoj predodžbi, ja i oni koji me slijede. Neka je slavljen Allāh i ja nisam od mušrikā...' " ⁹⁴

Ovdje se jasno vidi kolika je vrijednost znanja i učenih. I razmisli, o ti koji voliš Allāhov govor, o Njegovim riječima Vjerovjesniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, nakon 20 godina poslanstva:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

"Znaj da nema boga osim Allāha." ⁹⁵

⁹² sūra en-Nahl, 106. ājet

⁹³ Pogledaj "'El-Intisār..." od šejha 'Abdullāha Ebū Batīna, "'Medžmū'atut-Tewhīd'", 1/107,114, "'Ed-Durerus-Senijje'", 10/88.

⁹⁴ sūra Jūsuf, 108. ājet

⁹⁵ sūra Muhammed, 19. ājet

3) Nakon objašnjenja pojma 'ibādeta i njegovih vrsta, tewhida i njegovih vrsta, tāgūta i njegovih primjera i obaveznosti napuštanja njega, znaj da ko god usmjeri nešto od 'ibādeta nekom drugom mimo Allāha – da je povjerovao u tāgūta i zanevjerovao u Allāha, pa makar i tvrdio da je musliman i obavljao propise/rukнове. To zbog toga što primljenost djela ovisi od uvjeta njihove ispravnosti, a to je tewhīd, zbog riječi Uzvišenog:

وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ

"Ko zanevjeruje u īmān – propalo mu je djelo." ⁹⁶

لَنْ أَشْرَكَتَ لِيَحْبُطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

"Ako bi širk učinio – sigurno bi ti djelo propalo i bio bi od izgubljenih." ⁹⁷

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ

"Primjer onih koji su zanevjerovali u svog Gospodara je da su njihova djela poput pepela, koje uskovitla vjetar u burnom danu, nisu u stanju..." ⁹⁸

Te zbog toga što nije naučio (saznao) značenje LĀ ILĀHE ILLALLĀH, niti je ostvario islām, mimo kojeg Allāh nijednu drugu vjeru ne prima. Rekao je Uzvišeni:

⁹⁶ sūra el-Mā'ide, 5. ājet

⁹⁷ sūra ez-Zumer, 65. ājet

⁹⁸ sūra Ibrāhim, 18. ājet

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ
الْخَاسِرِينَ

"Ko bude želeo neku drugu vjeru mimo islāma neće mu biti primljena, a na āhiretu će biti od izgubljenih." ⁹⁹

Nakon ovoga, svakome u čijem srcu se otvorila suština tewhīda i imāna postaje jasno koliki je gurbetluk ovog dīna (vjere), i kakva je suština da'we svih poslanika, i millet našeg oca Ibrāhīma, 'alejhis-selām, kojeg nam je naređeno da slijedimo, kao što je u riječima Uzvišenog:

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
"A zatim smo objavili tebi: 'Slijedi millet Ibrāhīma pravovjernog, i nije bio od mušrika' " ¹⁰⁰ ¹⁰¹

⁹⁹ sūra Ālu 'Imrān, 85. ājet

¹⁰⁰ sūra en-Nahl, 123. ājet

¹⁰¹ Pogledaj "'Ed-Durerus-Senijje'" 11/6, 545, "'Ed-Durerus-Senijje'" 2/350, "'Medžmū'atut-Tewhīd'" 170, 171.

POGLAVLJE O OBAVEZNOSTI RAZLIKOVANJA IZMEĐU POZNATIH I MANJE POZNATIH MES'ELA (PITANJA)

1) Što se tiče onoga koji porekne neki wāḏžib ili ohalāli neki harām, a slični njima ne znaju "dotične propise", poput novonastalog muslimana, ili odraslog u dalekoj pustinji – takav je opravdan svojim neznanjem i ne presuđuje mu se kufrom, ali mora biti upoznat; pa ako se suprotstavi nakon uspostave argumenta nad njim – postaje murteddom (otpadnikom) od islāma. Međutim, što se tiče onoga koji je odrastao među muslimanima, u gradovima i selima, takav se ne opravdava, niti se od njega, po idžmā'u, ne prihvata tvrdnja "neznanja", jer "propisi" ne postaju obavezni osim nakon "dolaska".

A argument se, u pogledu propisa, ostvaruje:

- a) mogućnošću sticanja znanja i
- b) sposobnošću obavljanja djela.¹⁰²

2) Što se tiče neznanja nekih Allāhovih Imena i Svojtava; onaj koji je neznalica po pitanju toga – nije kāfir ako potvrđuje ono sa čime je došao Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, i do njega nije došlo ono (dokaz) što obavezuje na znanje onoga što ne zna, na način koji sa sobom povlači kufr u slučaju neznanja, poput čovjeka koji je

¹⁰² Pogledaj '*Et-Tefsīr fi Me'ālimid-Dīn*' od Ibn Džerīra, str. 112, 113, '*Al-Intisār*' od Ebū Batīna, str. 11, 18, '*El-Mugnī*' od Ibn Qudāme 3/351, '*Ed-Durerus-Senijje*' 10/371, 370, 355, 372, 432, 423, '*Medžmū'at ul-Fetāwā*' (28/50), (12/94,20), (4/259,252), (18/54) i (2/54).

naredio svojoj familiji da ga zapale. Ali, za takvog se kaže da je "počinilac greške" ili "zabludjeli", nije se nad njim uspostavio argument. I kaže se: "Ko kaže to i to – kāfir je", pa se tekfir izriče uopšteno, a što se tiče konkretizacije (tekfira), on ovisi od ostvarenja uvjeta i nestanka prepreka u slučaju konkretne osobe.

Dakle, neminovno je da se prilikom donošenja sūda nad "neznalicom" pravi razlika između "poznatih" mes'ela i "manje poznatih", preciznih mes'elā (pitanja), čiji dokaz može biti nepoznat (skriven) nekim ljudima.

O tome kaže šejhul-islām:

*"Ako se radi o manje poznatim pitanjima, moglo bi se reći da je on u njima "počinilac greške" i "zabludjeli", nije se nad njim uspostavio argument, čiji prekršitelj postaje nevjernikom. Ali se kod nekih njihovih grupacija dešava u poznatim stvarima, za koje znaju i posebni i obični među muslimanima. Čak i Židovi i kršćani i mušrici znaju da je Muhammed sa njima poslan i da je protekfirio onoga ko im se suprotstavi, poput njegovog naređenja da se 'ibādet čini samo Allāhu, Jedinom, Koji nema sudruga, i zabrane činjenja 'ibādeta bilo kome mimo Allāha, od melekā, vjerovjesnikā i drugih. Ove stvari spadaju u najpoznatije propise islāma; ili poput neprijateljstva prema Židovima, kršćanima i mušricima, i poput zabrane razvrata, kamate, vina, kocke i slično tome. I uprkos tome, naći ćeš mnoge od njihovih glavešina da su upali u ove vrste, te postali murteddima, i ako bi se neki kajali od toga i vraćali se (istini)."*¹⁰³

¹⁰³ Pogledaj "Medžmū'atul-Fetāwā" 18/54, 7/12, 535, 491, "Minhādžut-Te'sis" od šejha 'AbdulLatifa Ālu šejha, "Fethul-Bārī" 2/297, "Ed-Durerus-Senijje" 10/355, 333, 332, 11/449, "Idžmā'us-Sunnet", str. 146.

POGLAVLJE O SPOMENU PREPREKA I UVJETA ZA TEKFĪR SLJEDBENIKA STRASTI I NOVOTARIJA

1) Uvjeti tekfīra sljedbenika strasti i novotarija:

- a) uspostava argumenta i
- b) uklanjanje šubhe.

2) Prepreke tekfīra sljedbenika strasti i novotarija:

- a) nedolazak tekstova koji obavezuju na poznavanje istine,
- b) ili da su tekstovi stigili, ali kod njega nisu "mjerodavni" (vjerodostojni, čvrsti),
- c) ili da su vjerodostojni, ali im oponira nešto što kod njega što ga je obavezalo na te'wīl njih (tekstova),
- d) ili da su vjerodostojni, ali ih nije razumio (nije bio sposoban razumjeti),
- e) ili da mu se isprečila neka šubha, kojom ga Allāh opravdava,
- f) ili da je mudžtehid, uz lijep nijjet,
- g) ili je muqallid uz nastojanje spoznaje istine.

A zabluda nastupa zbog manjkavosti u traženju istine ili nepotpunosti u shvatanju, ili zbog obje stvari.

Onaj ko je bio mudžtehid u traženju istine, pa je pogrešio, Allāh će mu oprostiti grešku, bilo da se radi o teoretsko-znanstvenim pitanjima ili pitanjima praktične prirode, i to po idžmā'u.

A što se tiče onoga koji se ogrešio prema svome Gospodaru, slijedio svoju strast i nije dovoljno uložio u traženje istine, već je govorio bez znanja, takav je 'āsija

(neposlušan), grijешnik, a nakon toga moguće je da se nad njim ostvari prijetnja, a i da se ne ostvari, zbog prepreka koje to sprečavaju.¹⁰⁴

¹⁰⁴ Pogledaj ''*Medžmū'at ul-Fetāwā*'' 12/180, 500, 497, 19/217, 12/494, 20/25, ''*Et-Temhīd*'' od Ibn 'AbdīlBerra 9/145

POGLAVLJE O SPOMENU PREPREKA OSTVARENJA PRIJETNJE

Slijedeće su prepreke ostvarenja prijetnje nad griješnim 'āsijama (neposlušnima) i zabludelim novotarima:

- a) iskrena tewba,
- b) dobra djela koja će obrisati ili prevagnuti loša,
- c) nevolje, zbog kojih će mu biti oprošteni grijesi,
- d) šefā'at zagovornika koji će se prihvatiti,
- e) milost Najmilostivijeg,...

...i drugi koji ulaze pod značenje ovih. A onda kad ovih prepreka ne bude bilo prijetnja će stići griješnike i novotare, a one neće nestati, osim u slučaju onoga koji je odbjegao od svoga Gospodara, kao što kamila pobjegne od vlasnika.¹⁰⁵

¹⁰⁵ Pogledaj "'Medžmū'atul-Fetāwā'" 12/180, 20/254, "'El-Qawā'id wel-Fewā'idul-usūlije'", str. 52, 53

POGLAVLJE O SPOMENU UVJETA USPOSTAVE ARGUMENTA I OBJAŠNJAVANJU NJENOG ZNAČENJA

1) Allāhov argument se uspostavlja nad Njegovim robovima sa dvije stvari: ¹⁰⁶

- a) dolazak Qur'āna i poslanika i
- b) mogućnost dolaska do njih (dvoje), tj. Qur'āna i sunneta

Zbog riječi Uzvišenog:

لَا نُذِرْكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ

"Da bi njime opomenuo vas i onoga do koga dođe." ¹⁰⁷

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا

"Mi ne kažnjavamo, dok ne pošaljemo poslanika." ¹⁰⁸

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

"Poslanike, donosiocce radosne vijesti i opominjače, da ne bi ljudi protiv Allāha imali argumenta nakon poslanika."

¹⁰⁹

¹⁰⁶ "El-Fetāwā" 16,166, 28/125, "Ar-Redd 'alel mentikijjīn", str 99, "Ad-Durerus-Senijje", 11/72, "Tefsīr" od Ibn Džerīra i Ibn Kethīra kod 19. ājeta sūre el-En'ām i 15. ājeta sūre el-Isrā', "Tefsīr" Ibn Kethīra, ājet 72.,73.,74. iz sūre el-A'rāf

¹⁰⁷ sūra el-En'ām, 19. ājet

¹⁰⁸ sūra el-Isrā', 15. ājet

¹⁰⁹ sūra en-Nisā', 165. ājet

I zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem:

*"Nikom nije draže opravdanje od Allāha, zbog toga je poslao poslanike kao donosioce radosne vijesti i opominjače."*¹¹⁰

"Neće za mene čuti niko iz ovoga ummeta, ni Židov niti nasrānija (kršćanin), a zatim umrijeti ne povjerovavši u ono sa čime sam poslat, a da neće biti od stanovnika vatre."

111

I u vezi ovoga postoji idžmā' ehliš-sunneta, jer je Allāh poslao poslanike da podsjetu ljude na ugovor koji je Allāh od njih uzeo, što se vidi u Njegovim riječima:

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى
أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا
عَنْ هَذَا غَافِلِينَ أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنْ
بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ

"I kad tvoj Gospodar uze od sinova Ādemovih, iz njihovih kičmi, njihove potomke i uze ih kao svjedoke protiv njih: 'Zar nisam Ja vaš Gospodar?' Rekoše: 'Jesi, posvjedočili smo.' - Da ne biste rekli na Qijametskom danu: 'Mi ovo nismo znali.' - ili da ne biste rekli: 'Naši preci su bili

¹¹⁰ Prenose ga el-Buhārī i Muslim od el-Mugīre ibn Šu'be, radijallāhu 'anhu

¹¹¹ Prenosi ga Muslim od Ebū Hurejre, radijallāhu 'anhu

mušrici (širk činili), a mi smo bili potomci nakon njih. Zar ćeš nas uništiti zbog onoga što su lažljivci radili?" ¹¹²

U tom smislu je, nakon toga, ukazao na slanje poslanika riječima:

وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

"I tako isto Mi detaljno objašnjavamo ājete, ne bi li se vratili." ¹¹³

A detaljno objašnjenje ne biva (drukčije), osim putem Allahovog Poslanika, da bi se ljudi vratili onome na čemu su stvoreni i što su ranije potvrdili. Rekao je Uzvišeni:

**فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ
لَخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ**

"Pa ti usmjeri svoje lice prema dīnu (vjeri), pravovjerno, po Allāhovoj fitri (stvaranju), na kojoj je ljude stvorio. Nema promene u Allāhovom stvaranju. To je prava vjera, ali većina ljudi ne zna." ¹¹⁴

Te zbog hadītha:

"Svako se novorođenče rađa na 'fitri', pa ga onda roditelji požiđove ili pokrste, ili ga učine vatropoklonikom ili mušrikom."

¹¹⁵

¹¹² sūra el-A'rāf, 172. i 173. ājet

¹¹³ sūra el-A'rāf, 174. ājet

¹¹⁴ sūra er-Rūm, 30. ājet

¹¹⁵ Muslim

Otuda, do koga god dođe Qur'an ili čuje za Allāhobog Poslanika, a *mukellef* (šeri'atski obveznik) je, i u mogućnosti je da stekne znanje, tj. punoljetan je, razuman, kādar da pita i čuje odgovor, i nije mu potreban prevodilac, poput stranca ili gluhog ili nijemog, koji ne nalazi puta do spoznaje istine – nad njime se uspostavio argument.

Kaže Uzvišeni:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلَّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

"Nijednog poslanika nismo poslali, a da nije govorio jezikom svoga naroda, kako bi im objasnio. A Allāh vodi u zabludu koga hoće i upućuje koga hoće, i On je Silni i Mudri." ¹¹⁶

فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ

"Allāhu pripada savršen argument i, da hoće, sve bi vas uputio!" ¹¹⁷

"Da, ¹¹⁸ neminovno je u ovom pitanju detaljno objašnjenje nakon kojeg će nestati problematika; a to je razlikovanje između 'muqallida', koji je bio u mogućnosti da sazna i spozna istinu, ali se okrenuo od tog, i 'muqallida' koji ni u kom smislu nije bio u mogućnosti da to uradi. A obje ove vrste postoje u stvarnosti.

¹¹⁶ sūra Ibrāhīm, 4. ājet

¹¹⁷ sūra el-En'ām, 149. ājet

¹¹⁸ "Tarīqul-Hidžretejn", 17. kategorija, "Medāridžus-Sālikīn" "Poglavlje o slušanju i znanju", "Minhādžut-Te'sis", str. 99-223, "Kešfuš-Šubhetejn" od 'allame Sulejmāna bin Sehmāna, str. 91.

Tako je onaj koji je bio u mogućnosti (*mutemekinn*), i koji se okretao (*mu'rid*) – nemaran i ostaoljač je onoga što mu je obaveza, pa nema opravdanja kod Allaha. A što se tiče nesposobnog (*nemoćnog*) da pita i da sazna, onog koji nije bio u mogućnosti, na bilo koji način, da stekne znanje – takvi se takođe dijele na dvije grupe:

- Prva grupa: onaj koji želi uputu, daje joj prednost, voli je, a nema moći do nje, niti da je traži, zbog nepostojanja nekog ko bi ga uputio; *sūd* o ovome je poput *sūda* o '*ehlul-fetri*' i onima do kojih nije došla da'*wa*.
- Druga grupa: nemaran, koji nema volje, niti mu pada na pamet nešto mimo onoga na čemu je.

Tako prvi govori: 'Gospodaru! Kada bih znao vjeru bolju od onoga na čemu sam, pokorio bih Ti se njome i ostavio bih ono na čemu sam, ali ja ne znam drugo, osim ono na čemu sam i nisam kādar da drugo učinim. Ovo je vrhunac mog truda i kraj moje spoznaje.' A drugi je zadovoljan onim na čemu je, ne daje ničemu prednost nad time, niti mu duša traži nešto drugo mimo toga, niti u njegovom slučaju ima razlike između stanja nemoći i sposobnosti (moći).

Obojica su nemoćni, a ovog drugog nije obavezno pridružiti prvom, zbog razlike koje je među njima.

Prvi je poput onih koji traže *dīn* u '*fetri*', a nisu ga našli, pa se okanu nakon ulaganja maksimalnog truda u njegovom traženju, zbog nemoći i neznanja.

A drugi je poput onoga koji nije tražio, već je umro na svom širku, iako bi, i da je tražio, bio nemoćan da dođe do njega.

Dakle, razlika je između nemoći onoga koji traži i nemoći onoga koji ne mari (*okreće se*).''¹¹⁹

¹¹⁹ Vidi ''*Tarīqul-Hidžretejn*'', 17. kategorija, ''*Minhādžut-Te'sis*'' od 'allame 'AbdulLatīfa bin 'AbdirRahmāna Ālu Šejha, str. 316, i ''*Medžmū'atul-Fetāwā*'' 35/220-227, 20/37-38

POGLAVLJE O TOME DA SU IME I SUD RAZDVOJENI PRIJE USPOSTAVE ARGUMENTA, A SASTAVLJENI NAKON NJEGA

1) Allāh je (neka) imena i sudove prije poslanice razdvojio, a nakon nje je tā imena i sudove je sastavio. Tako uspostava argumenta ne menja šeri'atska imena onoga što je Zakonodavac nazvao širkom, kufrom ili fiskom, iako počinilac toga neće biti kažnjen ako se nad njim nije uspostavio argument i ako do njega nije došla da'wa.

U tom smislu je ime *mušrik* potvrđeno prije dolaska Poslanika, jer on pridružuje (nekoga ili nešto) svome Gospodaru i druge sa Njime izjednačava. I svaki sūd koji je vezan za vjerska imena, poput imena *islām*, *īmān*, *kufr*, *nifāq*, *riddet*, *požidovljavanje*, *pokršćavanje*, pravosnažno je konstatovan u slučaju onoga koji je okarakterisan (opisan) atributima koji obavezuju na to.

a) Primjer za "ime" je: *musliman*, *kafir*, *mušrik*...itd.

Uzvišeni je rekao:

اَذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ

"Idi faraonu, on je prešao granicu." ¹²⁰

Pa ga je nazvao "*tāgijom*" prije odlaska Musā'a, 'alejhis-selām, k njemu. Govoreći o Belkisi i njenom narodu prije nego što je do njih došlo Sulejmānovu, 'alejhis-selām, pismo:

¹²⁰ sūra en-Nāzi'āt, 17. ājet

إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ

"Ona je bila od naroda nevjerničkog" ¹²¹

Pa ih je nazvao kāfirima zbog onoga što su radili od kufra i širka. ¹²²

b) Sud je ono što se nadovezuje na tā imena od propisa, u smislu postojanja i nepostojanja. ¹²³

A sudovi se dijele na:

- **Sudove vezane za ovaj svijet**, poput ohalaljivanja krvi, časti, prijateljevanja i neprijateljevanja, itd, te
- **Sudove vezane za ahiret**, poput thewāba i kazne. Uzvišeni kaže o faraonu, nakon što je utjerao Musā'a, 'alejhis-selām u laž:

فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا

"Pa se suprotstavi faraon poslaniku, te ga kaznismo bolnom kaznom." ¹²⁴

Također nas obavještava da je Sulejmān, 'alejhis-selām, naumio kazniti Belkisu i njen narod i nije ih opravdao u

¹²¹ sūra en-Neml, 43. ājet

¹²² Pogledaj "Medžmū'at ul-Fetāwā" 20/37,38, 12/496 i "Komentar Wasitije" kod riječi šejha "Asma'ud-din"

¹²³ Tj. u smislu postojanja ili nepostojanja suština koje je Zakonodovac nazvao određenim imenima i za njih vezao određene propise (napomena prevodioca)

¹²⁴ sūra el-Muzzemil, 16. ājet

nevjerovanju nakon dolaska njegovog pisma do njih, pa je kazao:

فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَّا قَبْلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِّنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ

"Sigurno ćemo im doći sa vojskom, protiv koje nemaju nikakvog izlaza, i uistinu ćemo ih iz nje izvesti poražene i ponižene." ¹²⁵

Tako je postalo jasno da se onaj koji uradi *širk* – naziva *mušrikom*, jer se to od njega dogodilo, i nije ga moguće ni u kom slučaju od njega negirati, s time što to za sobom ne povlači njegovo kažnjavanje, jer su *širk* i *kufr* imena kuđenja djela i među njima ¹²⁶ nema neminovne uzročne povezanosti, iako postoji "inicijator" za to i njegov uzrok, i to zbog postojanja prepreke, a to je neuspostavljenost argumenta i nedolazak poslanice, nakon kojih nastupa kažnjavanje.

Tako ima razlike između kufra koji za sobom ne povlači kaznu i koji biva prije uspostave argumenta, i kufra koji za sobom povlači kažnjavanje, a koji nastupa nakon nje. I ovo pravilo predstavlja jedan veliki temelj, koga je obavezno shvatiti i njemu se posvetiti. ¹²⁷

¹²⁵ sūra en-Neml, 37. ājet

¹²⁶ Tj. imena i propisa kažnjavanja. (napomena prevodioca)

¹²⁷ ''Medžmū'at ul-Fetāwā'' 20/37, 2/78, ''Tefsīr'' Ibn Džerīra, u sūretun-Neml, ājet 43., ''Der'u Te'arudil-'Aqli wen-Naql'' 8/490-492, ''Bedā'iut-Tefsīr'' od Ibnul-Qajjima, 2/184

**POGLAVLJE O SŪDU (PROPISIMA)
VEZANIM ZA ŽIVOT (KRV) NEVJERNIKA
I O SPOMENU UVJETA DŽIHĀDA**

1) Osnova je da je život čovjeka zaštićen. I krv nevjernika na početku islāma je bila zaštićena osnovnom, prvobitnom zaštitom i Allāhovom zabranom mu'minima da ih ubiju.

Rekao je Uzvišeni:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ

"Zar nisi vidio one kojima je rečeno: 'Sustegnite se (svoje ruke)...!' " ¹²⁸

Te zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem:

"Još mi nije naređeno da se borim."

I poput života Kopta, kojega je Musā', 'alejhis-selām, ubio i krvi nevjernika do kojih nije došla da'wa u našem vremenu, jer je to Musā', alejhis-selam, ubrojao u grijehe na dunjāluku i na āhiretu, obzirom da je dolazak da'we – "opšte traženje pokajanja" od svakog kāfira.

I mi ne dozvoljavamo ubijanje nijednog kāfira dok od njega ne zatražimo da se pokaje, jer ubistvo onoga do koga nije došla da'wa nije dozvoljeno, zbog riječi Uzvišenog:

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِن يَتَّخِذُوا يُغْفَرُ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ

¹²⁸ sūra en-Nisā', 77. ājet

"Reci onima koji ne vjeruju: 'Ako prestanu, oprostiće im se ono što je bilo...' " ¹²⁹

I to je značenje traženja pokajanja.

Džihādu protiv nevjernika mora prethoditi pozivanje njih, jer nema kazne, osim nad onim do koga je došla da'wa, zbog dugačkog hadītha Burejde, kojeg prenosi Muslim, nakon što je Vjerovesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, spomenuo naredbu pohoda protiv nevjernika, pa je rekao:

"A kad sretnješ tvog neprijatelja od mušrikā, pozovi ih trima stvarima..."

– do riječi:

"...a zatim ih pozovi u islam."

Kada susretnemo našeg neprijatelja, mi ga pozivamo u islām, pa ako odbije – onda ga pozivamo da dā džizju, pa ako odbije – pomoći ćemo se Allāhom i borićemo se protiv njega zbog prethodnog hadītha Burejde.

Ali, ako se da'wa proširila i zna za nju i bliski i daleki, i mi smo uvjereni u to (ustanovili smo to) – napadaćemo ih u svakom stanju, jer...:

"...je Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, napao Benul-Mustalak iznenada, pa je pobio njihove borce i porobio njihove žene i djecu." ¹³⁰

I ovo ne biva osim nakon potpunog razdvajanja između dvije partije i razlikovanja između dvije teritorije –

¹²⁹ sūra el-Enfāl, 38. ājet

¹³⁰ Prenose ga el-Buhārī i Muslim od Ibn 'Umera

dārul-kufra i dārul-islāma. U suprotnom, nemoguće će biti boriti se protiv njih, zbog riječi Uzvišenog:

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ

"Oni koji su povjerovali i hidžru učinili i borili se na Allāhovom putu..."¹³¹

Ibnul-Qajjim, govoreći o stepenima džihāda, kaže u "Zādul-Me'ād":

"Ne ostvaruje se džihād, osim hidžrom, a hidžra i džihād, osim imānom."

Što se tiče "odvojenosti", pa zbog Allāhove zabrane vjernicima da se bore protiv Mekkelija, jer je postojala prepreka za borbu, a to je postojanje muškaraca i žena vjernika koji su živjeli među mušricima, a nisu bili odvojeni mjestom ili nastambama na kojem im ne mogu doći neprijatnosti (tj. na kojem bi bili sačuvani neprijatnosti). Zbog toga je rekao:

وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُّؤْمِنَاتٌ لَّمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَّوُّوهُمْ
فَتُصِيبَكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ لِّيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ
تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

"I da nije bilo bojazni da ćete pobiti vjernike, muškarce i žene, koje ne poznajete, pa tako, i ne znajući, zbog njih sramotu doživjeti – Mi bismo vam ih prepustili. A nismo ih prepustili ni zato da bi Allāh u milost Svoju uveo onoga koga hoće. A da su oni bili odvojeni – doista bismo

¹³¹ sūra el-Beqare, 218. ājet

bolnom kaznom kaznili one među njima koji nisu vjerovali." ¹³²

To je obrazložio neodvojenošću i nerazlikovanjem. Zato obrati pažnju na ovaj temelj, jer su mnogi, uslijed neuzimanja njega u obzir, skrenuli u pogledu (mes'eli) borbe protiv nevjernika i džihāda protiv njih.

Takođe, riječi Uzvišenog:

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ

"A oni koji su povjerovali poslije i hidžru učinili i sa vama se borili – takvi su od vas." ¹³³

Objasnio je da onaj koji vjeruje nije bio sposoban voditi džihād, osim nakon hidžre. Također, obrati pažnju na riječi Uzvišenog:

مَعَكُمْ

"...sa vama..."

...tj. nakon što je učinio hidžru, gdje je Allāh jasno nadovezao džihād na hidžru.

Također, riječi Uzvišenog:

إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَى

¹³² sūra el-Feth, 25. ājet

¹³³ sūra el-Enfal, 75. ājet

"Na dan kada su se sastale dvije skupine i kada ste vi bili u dolini bližoj, a oni u dolini daljoj..." ¹³⁴

U svakom slučaju, ājeti o ovoj temi su toliko mnogobrojni, tako da se ne moraju spominjati, a i jasni su svakom ko o njima razmisli. ¹³⁵

¹³⁴ sūra el-Enfal, 42. ājet

¹³⁵ "Es-Sārimul-Meslūl" str. 104, "Es-Safedije", str. 317-323, "Es-Sārimul-Meslūl", str. (321, 325, 323), "Komentar poglavlja o onome što je prenio o pozivu u šehadet LĀ ILĀHE ILLALLĀH u Kitābut-Tewhīd", "Medžmū'at ul-Fetāwā" 9/245, 280, 252, 253, "Zādul-Me'ād" 3/71, 50, 108, 160, "Ed-Durerus-Senijje" 8/240, 241, 9/253.

**POGLAVLJE O OBJAŠNJENJU
VRSTA TERITORIJA (PODRUČJA)
I PROPISA VEZANIH ZA NJIHOVE STANOVNIKE**

1) Područja se dijele na dvije grupe, bez treće:

a) *Dārul kufr*, tj. područje kufra, poput Mekke prije poslanstva i nakon njega.

Rekao je Uzvišeni:

أَخْرَجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا

"...izbavi nas iz ovoga grada, čiji su stanovnici nasilnici..."

136

سَأُرِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ

"...pokazaću vam zemlju grijешnika." ¹³⁷

b) I *dārul-islām*, tj. područje islāma, poput Medīne poslije hidžre, jer je hidžra iz Mekke u Medīnu bila obaveza.

Rekao je Uzvišeni:

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ

"Oni koji su izabrali područje i imān prije njih, vole one koji čine hidžru prema njima..." ¹³⁸

¹³⁶ sūra en-Nisā', 75. ājet

¹³⁷ sūra el-A'rāf, 145. ājet

¹³⁸ sūra el-Hašr, 9. ājet

...dok nije Mekka oslobođena, nakon čega je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

*'Nema hidžre poslije oslobođenja, ali zato ima džihād i nijjet.'*¹³⁹

Tako je *dārul-islām* ono područje, kojim vladaju propisi islāma, iako su većina njegovih stanovnika *kāfiri*, poput stanja Medīne u početku, prije ukidanja ugovora i izbacivanja ili prognanjanja Židova. Isto tako i Jemen, Nedžran, Bahrein i Šām u vrijeme 'Umera, radijallāhu 'anhu.

A *dārul-kufr* je područje u kojem vladaju zakoni nevjernikā, pa makar većina njegovih stanovnika bili muslimani, poput područja 'Ubejdija, koji su osvojili Misr, Šām i Magrib.

Otuda, kad god snaga bude kod nevjernika – vladaju i sprovode se njihovi propisi, a kada je god snaga u rukama muslimana – neminovno će njihovi propisi biti gornji.

Dakle, sūd se veže za "jačeg", ne za "nadvladanog".

Stanja "područja" su poput stanja robova (ljudi). Nekada su vjernička, a nekada nevjernička, to zbog toga što im je karakter (opis) prolazan i nije neodvojiv, a propis je egzistencijalno i u smislu nepostojanja vezan, tj. okreće se sa svojim uzrokom (zbog kojeg je presuđen).

Međutim, ako vladari upadnu u kufr i uz to ne sprovode nevjerničke zakone u zemljama, niti sprečavaju ispoljavanje islamskih propisa, a vjernici su okupljeni oko istine i uz to ispoljavaju svoju vjeru i niko im to ne sprečava

¹³⁹ Muttefekun 'alejhi od Ibnu 'Abbāsa, radijallāhu 'anhuma

- područje u ovom slučaju ostaje *darul-islām*, i to zbog nesprovođenja nevjerničkih zakona nad njima, ali je obaveza svrgnuti vladara otpadnika i postaviti drugog, ako je to moguće učiniti bez štete i smutnji.

2) Darul-kufr se dijeli na:

- a) područje nevjernika, koji imaju status ratnika, na ar. *harbijjūn*
- b) područje onih sa kojima se ima ugovor o primirju, na ar. *mu'āhedūn*.

Primjer za *harbijjūn* su Mekkelije prije primirja na Hudejbiji. A za *mu'āhedūn* – Mekkelije nakon primirja na Hudejbiji.

A što se tiče *ehludh-dhimme*,¹⁴⁰ njihovo područje je *darul-islām*, jer se nalaze pod vlašću muslimana i njihovom zaštitom i ugovorom su bezbjedni. Vjerovjesnik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je uzimao džizju od Židova i kršćana, zbog riječi:

حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ

"...dok ne daju džizju iz ruke poniženi"¹⁴¹

...kao što je uzimao džizju i od *Medžusija Hedžra*.^{142 143}

¹⁴⁰ Tj. dhimmija, Židova, kršćana i medžusija koji žive u islamskoj državi, plaćavši džizju, i uživaju zaštitu islamske države

¹⁴¹ sūra et-Tewbe, 29. ājet

¹⁴² Prenosi ga el-Buhārī od 'AbdurRahmāna ibn 'Awfa, radijallāhu 'anhu

¹⁴³ ''Ed-Durerus-Senijje'' 9/257, 248, 428, 8/261-263, 491, 497, ''Idžmā'u Ehliis-Sunneti wel-Džemā'ah'', str 93. ''Medžmū'atul-Fetāwā'' 18/281-284, 27/53, 45, 143, 35/139, ''Ahkāmu Ehliidh-Dhimmeh'', od Ibnīl-Qajjima, str 269, ''Tefsīr Sa'dija'' sura el-Hašr 9. ājet, ''Zādul-Me'ād'' 3/108

POGLAVLJE O OBAVEZNOSTI HIDŽRE I OBJAŠNJENJU NJENIH PROPISA

Ako postoje oba područja – obavezno je učiniti hidžru iz *dārul-kufra* u *dārul-islām*.

*"Hidžra u jeziku znači preseljenje iz jedne zemlje u drugu, dok je ona u šeri'atu preseljenje iz mjesta širka i grijeha u mjesto islāma i pokornosti. I svako mjesto u kojem čovjek nije kađar ispoljiti svoju vjeru – obaveza je ga napustiti i učiniti hidžru u mjesto u kojem će biti u mogućnosti da ispolji svoju vjeru."*¹⁴⁴

Allāh, subhānehu we te'ālā, je rekao:

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا
أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ
اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

"Reci: 'Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i žene vaše, i rod vaš, i imanja vaša koja ste stekli, i trgovačka roba za koju strahujete da neće prođe imati, i kuće vaše u kojima se prijatno osjećate, vama draži od Allāha i Njegovog Poslanika i džihāda na Njegovom putu – pa sačekajte dok Allāh ne dođe sa Svojom odredbom. A Allāh neće uputiti narod grijehnički.'" ¹⁴⁵

¹⁴⁴ Riječi šejha Sa'd bin 'Atika

¹⁴⁵ sūra et-Tewbe, 24. ājet

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا
مُسْتَضْعِفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا
فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

"Oni koje su meleki usmrtili, koji su prema sebi nepravedni bili, rekli su im: 'Gdje ste vi bili?' Rekoše: 'Bili smo potlačeni na zemlji.' Rekoše: 'A zar nije Allāhova zemlja bila prostrana, pa da hidžru u njoj činite?'"
Takvima je boravište džehennem, a ružan je to završetak."

146

Te zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem:

"Ja sam čist od (svakog) muslimana koji boravi među mušricima..."

U jednom hadīthu se kaže:

"...ne raspoznaju im se vatre..."

A u drugom se kaže:

"...ko bude u 'zajednici' sa mušrikom i stanuje sa njim – isti je kao i on."

Svi ovi hadīthi su u *"Sunenima"*, pa ko ostavi hidžru, a kādar je da je učini – on je počinilac harama po idžmā'u, a onda kada je čovjek u mogućnosti da ispolji svoju vjeru – hidžra mu biva *mustehabb* (preporučljiva), zbog riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, u dugačkom hadīthu Burejde:

¹⁴⁶ sūra en-Nisā', 97. ājet

*'Naredi im da napuste svoje područje ka 'dāru' muhādžira. Pa, ako odbiju – obavijesti ih da bivaju poput beduina muslimana.'*¹⁴⁷

A što se tiče "potlačenih", to su oni koji zbog svoje slabosti i nemanja zaštite nisu u stanju da ispoljavaju svoju vjeru, niti su u mogućnosti učiniti hidžru zbog svoje nemoći i nesposobnosti. Njih je Allāh izuzeo u riječima:

إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانَ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً
وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا

"...osim potlačenih od muškaraca i žena i djece, koji nisu u stanju da se nikakvog lukavstva domognu i ne mogu naći puta."¹⁴⁸

A u drugom ājetu:

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ
وَالْوِلْدَانَ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا
وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا

"Šta vam je pa se ne borite na Allāhovom putu i radi potlačenih od muškaraca, ženā i djece koji govore: 'Gospodaru naš, izbavi nas iz ovog grada čiji su stanovnici nasilnici i daj nam od sebe zaštitnika i daj nam od sebe pomagača?'"¹⁴⁹

¹⁴⁷ Muslim

¹⁴⁸ sūra en-Nisā', 98. ājet

¹⁴⁹ sūra en-Nisā', 75. ājet

Dakle, oni nisu u stanju da izađu. A i kad bi bili u stanju – oni ne bi mogli naći put. Pored toga, oni se mole svom Gospodaru da ih izbavi iz *dārul-kufra* u *dārul-islām* i da ih pomogne pomagačima i zaštitnicima, koji će ih izbaviti iz ruku nevjernika.

A kada se prošire novotarije i grijehenje u *dārul-islāmu* – propisana je hidžra u *dārus-sunneh* i *dārul-īmān*, a ako ne postoji *dārul-islām* – obaveza je učiniti hidžru u manju od dvije štete, zbog "uspostavljanja" vjere i i rada po njoj, kao što je bilo naređenje Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, njegovim prijateljima da učine hidžru u Abesiniju, koja je bila područje kršćanā u to vrijeme, rekavši da u njoj postoji kralj, kod koga se nikom ne čini nepravda.

A Allāh je rekao:

يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِيَّ وَاسِعَةً فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ

"O robovi moji koji ste povjerovali, Moja zemlja je uistinu prostrana, pa samo mene obožavajte." ^{150 151}

Ovim bi se ostvarilo ono što smo željeli, i neka je salawāt i selām na Muhammeda, njegovu porodicu i sve njegove prijatelje (ashābe).

¹⁵⁰ sūra el-'Ankebūt, 56. ajet

¹⁵¹ "Ed-Durerus-Senijje" 8/496, 10/140, "Medžmū'atut-Tewhīd" 1/371, "Tefsīr Ibn Džerīra", ājet 23. sūre et-Tewba, ājet 93. sūre en-Nisā' u "Tefsīru Ibn Kethīra", "Ed-Durerus-Senijje" 8/428, 290, 429, 9/258, "Medžmū'atu-Tewhīd" 1/366-375, "Medžmū'atul-Fetāwā" 28/291, "Ed-Durerus-Senijje" 8/291, 457, 9/258, "Tefsīr Ibn Džerīra" ājet 56. sūre el-'Ankebūt i "Tefsīr Sa'dija i Ibn Kethīra"